

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2002-1735

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Valtio-opin laitos	
Tekijä-Författare-Author Kapanen, Heini			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Alueellisten tarpeiden kanavoituminen tavoite 2-ohjelmassa vuosina 1995 - 1999			
Oppiaine-Läroämne-Subject Valtio-oppi			
Työn laji-Arbetets art-Level Lisensiaatintyö		Aika-Datum-Month and year 2002-11-09	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 144, liitteet 34
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten alueiden tarpeet kanavoituivat päätöksentekoprosessissa rakennerahastovaroin tuetuiksi hankkeiksi. Tutkimuksen kohteena olivat Suomen tavoite 2-ohjelmat ja niiden pohjalta rahoitetut hankkeet vuosina 1995-1999 eli Suomen EU-jäsenyyden ensimmäisenä ohjelmakautena. Tavoite 2-alueet ovat taantuvia teollisuusalueita, joiden suurimpana ongelmana on yksipuolistunut teollisuusrakenne ja työttömyys. Vuosina 1995-1999 tavoite 2 -ohjelmia oli Suomessa kahdeksan maakunnan alueella.</p> <p>Tutkimuksessa tarkasteltiin kansallista ja alueiden tavoite 2 -ohjelmia ja aluekehitysohjelmia ajalta 1995-1999, Fimos-tietokannan, TEKESin ja KTM:n hankelistauksia sekä tavoiteohjelmien arviointiraportteja. Tavoite 2 -ohjelmista vastanneet henkilöt vastasivat kyselytutkimukseen ohjelmatyön valmisteluprosessista, alueiden painotuksista ja kansalaisten osallistumisesta ohjelmien valmisteluun. Kahta toteutunutta hanketta (Haminan bastioni ja Lahden satama) tutkittiin haastatteleamalla rahoitukseen liittyneet keskeiset toimijat. Haastatteluja analysoitiin Hoppen (1993) poliittisen arvioinnin mallia mukaellen.</p> <p>Kansallinen lainsäädäntö ja EU:n periaatteet normittavat alueiden tarpeita. Tarpeet nousevat rahoitetuiksi hankkeiksi kahden prosessin yhteisvaikutuksena: Tarpeet muokkaavat strategiaohjelmia ja hankkeiden valintakriteereitä. Toisaalta tarpeiden pohjalta syntyy hankeanomuksia. Rahoitettuja hankkeita syntyy, jos strategiaohjelmien tavoitteet, hankkeen toteuttajan tarpeet ja hanketta rahoittavan viranomaisen tärkeinä pitämät kriteerit sopivat yhteen. Prosessissa vaikuttaa erityisesti se, kanavoituuko alueen todellinen tarve strategiaohjelmaksi. Alueella voi olla myös puute- eli tarvetiloja, jotka eivät pääse rahoitettaviksi hankkeiksi eivätkä edes hankeanomuksiksi.</p> <p>Tavoite 2 -ohjelmat olivat keskenään samankaltaisia ja yhteensopivia EU-tasolta saatujen yleisten tavoitteiden kanssa. Pää tavoitteena oli työllistäminen. Alueiden vahvoja aloja tuettiin, jolloin elinkeinorakenteen monipuolistaminen jäi vähälle huomiolle.</p> <p>Strategian valmisteluprosessin luonne vaikuttaa strategiaan, joka puolestaan ohjaa hankekriteerien kautta hankerahoitusta. Yritysten strategioita ei huomioitu ohjelmatyössä, vaikka hankkeet kohdistuivat yleensä yrityksiin. Poliittisilla luottamushenkilöillä oli vähäinen vaikutusvalta ohjelmien valmisteluprosessiin. Olennaista oli hankkeista päättävien viranomaisten tulkinta ohjelmien ja EU:n periaatteiden toteutumisesta alueellaan.</p> <p>Tavoiteohjelmilla saatettiin toteuttaa ministeriöiden sektorikohtaisia tavoitteita, ei aina alueiden tarpeista lähteviä ongelmia. Ennestään aktiiviset hakijat olivat ensisijaisia rahoituksen saajia.</p> <p>Tarpeet muuttuvat tavoitteiksi ohjelmien valmisteluprosessissa, rahoitettavien hankkeiden valinnassa, hankkeita toteutettaessa ja ohjelmaa arvioitaessa. Alueen tarpeiden nostaminen agendalle riippuu kansallisesta ohjelmatyön osaamisesta. Ohjelmallisuus realisoituu alueiden tavoitteiden mukaisesti, kun hankkeet syntyvät alueelta omaehtoisesti eivätkä ole vain asiantuntijatahojen kokoamia hankkeita. Hankkeiden eteenpäin vieminen vaatii intressien yhteensovittamista EU:n tavoiteasettelun, kansallisen aluepolitiikan päämäärien ja alueellisten tarpeiden kesken sekä vertikaalisesti että näiden tasojen sisällä horisontaalisesti.</p> <p>Tapaustutkimushankkeiden tarpeista sopiminen perustui käytännölliselle mallille, jossa alueiden omat tarpeet yhdistettiin kansallisen tason tavoitteiden kanssa. Tarpeista sopiminen tapahtui kansallisen ja alueen, paikallistason päätöksentekoprosessin sekoittumisena.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords tarpeet tavoite 2-ohjelma aluepolitiikka maakunta hanke			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			